

ברית-המועצות: הטילים לסיביר

הודו: גם שם יש

אברהם שריר

מי שייחס לאברהם שריר טיפשות קלוסאלית, שלא היה כמותה בתולדות העמים, הגוים במקצת. שרים לא-יחכמים הופיעו כבר על בימת-ההיסטוריה, ורבים מהם עדיין מכהנים בביטחה במדינות שונות בעולם.

בהודו התפרסם השבוע סיפורו הקלאסי של שריר הרכבות, גאני שדהורי. כבוד השר החליט, מסיבה בלתי-ברורה, לשנות את מועד יציאת הרכבת מדלהי לעיר פורי, משעה 7.15 ל-6 בבוקר. איש לא הבין את סיבת ההחלטה. שגרמה לעשרות אלפי המשתמשים בקו עוגמת-נפש וטירחה. שדהורי הוסיף חטא על פשע. הוא לא טרח להודיע לציבור על עצם השינוי. הרכבת יצאה ב-6 בבוקר, ריקה כמעט לחלוטין, ואילו אלפי הנוסעים המתוסכלים, שהגיעו בערך ב-7, נאלצו לשוב כלעומת שבאו.

בהודו מהווה הרכבת כלי-תחבורה עיקרי. התמאה האדירה הגיעה אפילו לגברת אינדירה גאנדי בכבודה ובעמצה. שר-התחבורה נכנס ללחץ, סירב למחול על כבודו, אבל נאלץ להכריע באורח פרגמטי. הוא הגיע לפיתרון הודי טיפוסי: השעה הרישמית ליציאת הרכבת מדלהי לפורי תמשיך להיות 6. ההוראה לתחנה היא לעכב את הרכבת, באורח בלתי-רשמי, במשך שעה ורבע בדיוק.

העיתון הצרפתי לה מאטין קובע, שהנסיך סלמן זכה בסכום הגבוה ביותר ששולם אי-פעם עבור חלקת אדמה לאדם פרטי.

גם נסיכוּן. נשאר, אם כך, 3 מיליארדים נוספים. גם זה עשוי להיחשב כסכום כסף לא מבוטל. לא בדיוק, בימים אלה זכה מתווך-קרקעות סעודי, נסיכון ממדרגה נמוכה יחסית, ב-54 מיליון דולר כדמי-תיווך בעסקת-הענק. החברה הצרפתית נאלצה לשלם, ואחד ממנהליה הדליף לזה טונד, שסכום זה אינו אלא קצה הקרחון מ-540 מיליון הדולר ששולמו ל-גורמים מרכזיים במישר

המלך פאהד
הכל נשאר במישפחה

פחה המלכותית. הנסיכון קיבל, בסך הכל, 10 אחוז מכלל דמי-התיווך.

מקורות בתוך סעודיה מסרו לעיתונאי הבריטי ג'ון סוויין, שעוד 360 מיליון דולר שולקו לנסיכים אחרים כשחוד פשוט, שלא הוגדר אפילו כדמי-תיווך.

חישוב פשוט מעלה, שמכלל 7 מיליארדי הדולר שהוקצבו לאוניברסיטה, הגיעו 5 מיליארד לכיסם הפרטי של פאהד ובני-משפחתו, שכל העולם החופשי מגוייס להגנת מישרם, אפילו במחירה של מילחמה גרעינית.

גרומיקו היה ער לעובדה שהוא מדבר על נושאים השנויים במחלוקת במערכת-הבחירות הגרמנית, ולכן הר-סיף שהוא טונה בדבריו לעם הגרמני כולו, ללא הבדל מיפלגה. מומחים לענייני גרמניה המערבית סבורים,

שנושא הטילים הגרעיניים יסייע למערכת הבחירות של הסוציאלי-דמוקרטים, חרף העובדה שרוב הבוחרים קובעים את הצבעתם לאור נושאי-פנים.

סעודיה:

הנסיך הקטן

לפני שנים אחדות החליטה המישפחה המלכותית הסעודית לבנות אוניברסיטה חדשה בריאד. היא אף הקציבה לפרוייקט סכום נכבד למדי: 7 מיליארד דולר. במיכרו זכתה חברה צרפתית מכובדת, שהו-העתק קרץ לה. היום מסתבר שבתנאי סעודיה לא מדובר בסכום כסף גדול במיוחד. יתרה מזאת: אין שום אפשרות לסיים את הפרוייקט בלי תקציב נוסף. את הנתח הראשון, החלק הארי של הפרוייקט כולו, נטל לעצמו מושל ריאד, הנסיך סלמן, שהוא אחיו של המלך פאהד. אותו סלמן, שהוא הקובע היחיד בכל הנוגע לתוכניות-המיתאר של ריאד, החליט, אחרי התייעצות עם מומחים, לבנות את האוניברסיטה על חלקת אדמה ענקית במערב העיר. כנראה שהעובדה שחלקה זו היתה בבעלותו סייעה להגיע להחלטה מהירה ויעילה. סלמן גם קבע את המחיר: ארבעה מיליארד דולר, ששולמו לכיסו הפרטי שבין ותקלין.

צרפת: גוב

בארמון הנשיא

יועצו היהודי של נשיא צרפת היה תמיד אישיות השנויה במחלוקת. ז'אק אטאלי, 39, נחשב כסוכן ממשלת מנחם בגין בארמון אליזה. יועצים אחרים של הנשיא פרנסואה מיטראן, בעיקר רג'יס דבריי, מתעבים את אטאלי סבורים שהוא עמד מאחרי תגובות האיסית והבלתי-היולמת של הנשיא בשבועות הראשונים של התקשנות בלבנון.

אטאלי עצמו מכחיש, טוען שעמדתו היתה מאוזנת ותואמת את האינטרסים האמיתיים של צרפת. אין חולקים על העובדה שהוא איש בעל כישרונות מזהירים, מחברם של תישעה ספרים שזכו בהצלחה, ספורטאי ומוסיקאי בעל שם.

אלא סיפורו האחרון, Histoire Du Temps שיצא לאור בנובמבר 1982, הכתים את שמו וגרם למבקרים רבים להוקיע אותו כפלאגיאטור. אטאלי כלל בספר קטעים ארוכים משל הפסיכולוג קארל גוסטב יונג, מבלי לאזכר את המקור. הגניבה הספרותית יצרה סערה ציבורית, ורבים קראו לפיטוריו של אטאלי מתפקידו כיועץ הנשיא.

גם מרכם, גם ולטייר. אטאלי כאילו לקח את הדברים לתשומת-ליבו. במהדורה השניה, שיצאה לפני שבועות אחדים, כבר טרח להוסיף מרכאות לציטטות מיונג, ואף לציין את המקור.

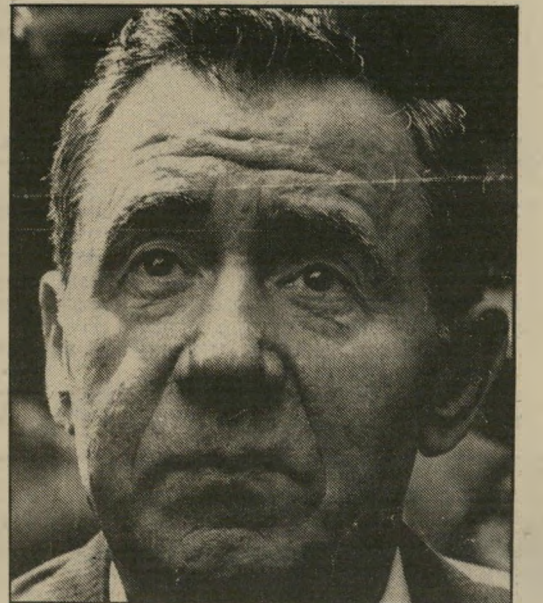
למרבה הצרה, הוסיפו המבקרים לחטט בספר, ועד מהרה גילו שיש בספר גניבות ספרותיות נוספות. אטאלי העתיק פרקים שלמים ממארכס ומולטייר, והציגם כאילו היו אלה הגיגיו שלו...

בצרפת לוקחים דברים כגון אלה ברצינות-גמורה, ויש הסבורים שהקאריירה המגוננת והמהירה של אטאלי הגיעה לקיצה. חבריו של אטאלי מתייחסים לנושא כמעט בביטול. הם מודים שנגרמה לו מבוכה ועוגמת-נפש, אבל סבורים, כנראה בצדק, שהסערה תחלוף והעניין יישכח.

ביקרו תארוך של שר-החץ הסובייטי אנדריי גרומיקו במערב-גרמניה, עורר תגובות ערות התעניינות רבה ככל רחבי אירופה. היו משקפים שראו בביקור התערבות סובייטית במערכת-הבחירות בגרמניה, לטובת האופוזיציה הסוציאלי-דמוקרטית. אותם משקפים טוענים שסגן נשיא ארצות-הברית, ג'ורג' בוש, יבקר בשבוע הבא בגרמניה מטעמים דומים. אלא שהפעם הוא יפעל, כמעט בגלוי, לטובת הנוצרים-דמוקרטים.

סיגור מרהים. ביקורו של גרומיקו, הדיפלומט ה-נצחי של ברית-המועצות, שהצליח להישרד חרף כל שינויי ההנהגה בקרמלין, משמש הוכחה נוספת לטענה, שהפכה כמעט אקסיומאית בקרב מומחים נאורים ב-מערב: לברית-המועצות אין אמצעים כספיים להמשיך במירוץ-החימוש. היא מודעת היטב לפיגור הטכנולוגי המדהים שלה לעומת המערב, בעיקר בתחום המחשבים ובאמצעים אלקטרוניים בכלל. מכאן רצונה הנחוש להגיע לפירוק נשק של ממש, להאט את מירוץ החימוש, לתמוך במגמות אירופיות החותרות להמשך הדטאנט, או בעצם לחדשו.

הסובייטים עומדים לפני מיכשולים לא קלים. פרשות

שר-החץ גרומיקו
מערכת הבחירות הראשונה בחייו

טולין ואפגאניסתאן איפשרו לממשלת רונאלד רגן לשכנע את רוב הציבור האמריקאי בצורך להאיץ את מירוץ החימוש. חרף ההתנגדות העזה, ותחיית תנועות-השלום האמריקאיות, ולמרות האבטלה הקשה והקיצוץ בתקציבי הרווחה, הצליח רגן להגדיל בהרבה את תקציב-הביטחון, לתעל מיליארדי דולר למיתוח טילים גרעיניים חדשים. האמריקאים מתכוונים להציב טילים כאלה על אדמת אירופה, ומאמינים שהיה בכוחם להתגבר על ההתנגדות הציבורית העצומה, כמעט בכל מדינות נאט"ו.

מדינאים אירופיים רבים, בכללם גם מהמחנה השמרני, הציעו לממשלותיהם לשקול ברצינות את ההצעות המתור-נות שהעלה שלט הקרמלין החדש, יורי אנדרופוב, עם עלותו לשילטון בקרמלין. האמריקאים, שנעזרו כרגיל כראש-ממשלת בריטניה, מרגארט תאצ'ר, טענו שההצעות אינן רציניות. מטעו של גרומיקו בגרמניה נועד לשכנע לא רק את המדינאים, אלא גם את דעת-הקהל האירופית, שההצעות הסובייטיות הן כנות, וראויות לשיקול-דעת ואפילו להיענות. רוב העיתונאים הממיידיעים, שהוא נחל הצלחה יחסית.

החידוש העיקרי בהצעות גרומיקו הוא בנכונות ה-סובייטית להקטין את מיספר הטילים הגרעיניים שלהם לטווח בינוני, ולהביא לשידיון מוחלט מבחינה כמותית ביניהם, ובין הטילים הבריטיים הצרפתיים ביבשת. כל הטילים העודפים ישלחו לעורף, מעבר לקו מסויים ב-סיביר, הנמצא מחוץ לטווח של מערב-אירופה.

התקדמות של ממש. אותה הצעה עצמה תחול גם לגבי הטילים הסטאקטיים, בעלי טווח של 1000 ק"מ. מיסטרם יותאם לאלה של הבריטים והצרפתים. במקרינו של גרומיקו טוענים כנגדו, במידה בלתי-מבוטלת של צדק, שהוא לא הציע להשמיד את הטילים העודפים, אלא רק לשולחם לעורף. בעיתות-האחרות לא ילקחו הסובייטים להחזיר את הטילים לטווח ששלול לאיים של מערב-אירופה. עם זאת, רבים כולם בהצעותיו התקדמות של ממש, או לפחות בסיוע מוצק למשאומתן, שעשוי להניב פירות חשובים לביטחון ולשלום אירופה העולם כולו.

גרומיקו הגניב לדבריו, הפייסניים בדרך כלל, גם נעימה של איום. ברית-המועצות לא תוכל להיות אדישה נוכח הצבת טילי פארשינג 2 על אדמת גרמניה המערבית, טילים שיוכלו לפגוע במטרות סובייטיות תוך דקות מעטות. ההסלמה במירוץ החימוש תביא להגדלה רצינית של מיספר הטילים הסובייטיים שיוצבו מול גרמניה. סכנת המילחמה תהיה רבה, ואת המחיר ישלמו, כבר בשלב ראשון, תושבי אירופה.